

Remissvar

Justitiedepartementet

Vårt diarienummer:
2025-01784

Ert diarienummer:
Ju2025/01012

Datum:
2025-11-06

Ökat informationsutbyte mellan myndigheter - några anslutande frågor (SOU 2025:45)

Sammanfattning

Vinnova är i huvudsak positiv till förslagen i betänkandet. Ett rättssäkert och effektivt informationsutbyte mellan myndigheter bidrar till att förebygga och upptäcka felaktigheter, motverka brottslighet och stödja ett mer effektivt resursutnyttjande inom offentlig förvaltning. Om förslagen blir lag kommer det bli tydligare hur myndigheter kan lämna information till varandra på eget initiativ. Det blir också tydligare att personuppgifter får behandlas för utlämnande i överensstämmelse med lag eller förordning.

Vinnova ser även positivt på utredningens förslag om att underlätta elektroniskt utlämnande mellan myndigheter, men ifrågasätter om det är ändamålsenligt att behålla särregleringen för direktåtkomst i förhållande till annat elektroniskt utlämnande. Vinnova anser att det är mer ändamålsenligt att utforma regleringen teknikneutralt. Fokus bör ligga på att säkerställa att all form av elektroniskt utlämnande sker med iakttagande av dataskyddsförordningens principer, proportionalitet och lämpliga skyddsåtgärder.

Vinnovas ställningstaganden

Avsnitt 5.6. "Elektroniskt utlämnande"

I utredningen konstateras att skillnaderna mellan direktåtkomst och andra former av elektroniskt utlämnande har minskat i takt med den tekniska utvecklingen. Vinnova delar denna bedömning. Fråga-svar-tjänster, API:er och andra digitala utlämnandelösningar kan i praktiken innebära samma användarupplevelse och medföra liknande integritetsrisker som direktåtkomst. Det avgörande för integritetsskyddet är inte den tekniska lösningen som sådan, utan hur utlämnandet regleras och vilka säkerhetsåtgärder som finns på plats, såsom behörighetsstyrning, loggning, konsekvensbedömningar och automatiserade sekretesskontroller.

Det nuvarande generella förbudet mot direktåtkomst då särskilt lagstöd saknas riskerar att skapa ineffektivitet och onödiga gränsdragningsproblem. I betänkandet Framtidens dataskydd – Vid Skatteverket, Tullverket och Kronofogden (SOU 2023:100) konstateras att den tekniska utvecklingen har medfört att det är svårt att särskilja direktåtkomst från andra elektroniska utlämnanden. Direktåtkomst utformas i dag ofta på så sätt att den information som omfattas av de eventuella sekretessbrytande bestämmelserna läggs över på en särskild digital yta i den utlämnande myndighetens system. En mottagande myndighet har då enbart tillgång till denna avgränsade yta. I dag finns det följaktligen inte

Vinnova
Sveriges innovationsmyndighet

Besöksadress:
Mäster Samuelstgatan 56,
101 58 Stockholm
Telefon: 08 473 30 00
www.vinnova.se

Fakturaadress:
Vinnova, FE 34, 838 73 Frösön
Levaransadress:
Klara Norra Kyrkogata 14, 101 58 Stockholm
Organisationsnummer: 202100-521

någon faktisk möjlighet för den mottagande myndigheten att vid direktåtkomst fritt söka i den utlämnande myndighetens totala uppgiftsmängd.¹

I promemorian En modern registerförfattning framför eSam att den tekniska utvecklingen har lett till att samma effektivitetsvinster som uppnås vid direktåtkomst kan uppnås med en fråga-svar-funktion, och att myndigheter därför ofta väljer en sådan lösning. Personuppgiftsbehandling som möjliggör nedladdning i bulk, urval och bearbetningar kan dock medföra att det uppstår ökade integritetsrisker jämfört med om informationen görs tillgänglig via direktåtkomst. För att minska sådana risker kan direktåtkomst utformas som sök- och visningstjänster och då ligger informationen kvar hos den registerhållande myndigheten. En sådan direktåtkomst innebär ökad kontroll över informationen. Enligt eSam bör den personuppgiftsansvariga myndigheten själv ha möjlighet att bedöma vilken form för utlämnande som är lämplig, med beaktande av tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder. Regleringen i registerförfattningar bör enligt eSam som utgångspunkt vara teknikneutral.²

En teknikneutral reglering kan underlätta för myndigheter att dela med sig av relevant information på ett säkert och effektivt sätt.

Vinnova föreslår därför att regeringen överväger:

1. att se över om särregleringen av direktåtkomst fortsatt är motiverad, inte bara i förhållande till vissa utpekade myndigheter, och
2. att i stället införa en teknikneutral reglering av elektroniskt utlämnande mellan myndigheter, där integritetsriskerna hanteras genom krav på säkerhetsåtgärder i enlighet med dataskyddsförordningen.

Även om frågor om interoperabilitet vid datadelning inte har ingått i utredningens uppdrag vill Vinnova också betona vikten av att dessa frågor prioriteras. Det krävs resurser och styrning för att realisera nyttan med ökad datadelning inom offentlig förvaltning och det är viktigt att ha gemensamma standarder för till exempel loggning och spårbarhet.

I detta ärende har generaldirektör Darja Isaksson beslutat. Juristen Disa Rehn har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Anna Oback deltagit.

Darja Isaksson

¹ SOU 2023:100 s. 754.

² ES2022-06 s. 43.